

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра адміністративного та фінансового права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету харчових технологій
та управління якістю АПК

Л.В. Баль-Прилипка

«28» травня 2021 року

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри адміністративного та фінансового права

Протокол № 8 від «13» 05 2021 року

Завідувач кафедри В.І.Курило

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Якість, стандартизація і сертифікація»

В.Ю.Сухенко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правове забезпечення управлінського рішення

Спеціальність 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка»

Освітня програма «Якість стандартизація і сертифікація»

Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК

Розробники: к.ю.н., доцент Артеменко Олена Вікторівна

Київ – 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни
Правове забезпечення управлінського рішення

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>152 Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка</i>	
Освітня програма	<i>Якість, стандартизація та сертифікація</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обовязкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)		
Семестр		
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>4 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>4 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>75 год.</i>	<i>112год.</i>
Індивідуальні завдання		<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>3год.</i>	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - дати студентам які готуються до державної служби, комплекс сучасних юридичних знань, умінь та навичок, необхідних для професійної діяльності по забезпеченню повноважень державних органів та наданню громадянам публічних послуг. Допомогти глибше зрозуміти сутність і природу державного управління, вивчити законодавство, яке регулює діяльність органів державного управління, а також практику його застосування.

Завдання

надати знання засобів і особливостей правового регулювання державного управління і забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування;

надати знання основ організаційного функціонування;

проаналізувати проблеми структурно-організаційної перебудови державної влади в Україні з урахуванням проведення конституційної та адміністративної реформ;

ознайомити студентів (слухачів) з теоретичними поняттями щодо еволюції та сучасного стану державної виконавчої влади в Україні, а також практикою організації роботи органів державного управління;

сформувати вміння індивідуального і колективного аналізу структури державного механізму в Україні шляхом вивчення взаємодії і взаємного впливу органів державного управління та вміння прогнозувати розвиток механізму державного управління;

вивчити досвід роботи органів влади окремих країн і можливості використання позитивного досвіду в державному управлінні.

знати:

- основні положення законодавства України про нормативну документацію (накази, розпорядження тощо) щодо виконання завдань міжнародних, державних, регіональних, галузевих (міжгалузевих) програм і проектів розвитку території чи галузі на засадах конкурсного відбору виконавців (тендер, грант, конкурс) шляхом застосування методів системного аналізу;

- основні положення щодо ефективності діючих форм і методів державного управління за результатами аналізу програм розвитку територій, галузі, вітчизняного і зарубіжного досвіду їх реалізації в контексті європейської інтеграції, використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу;

– як правильно здійснювати планування, організацію та контроль виконання завдань державних, регіональних, галузевих (міжгалузевих) програм і проектів розвитку відповідної території чи галузі, застосовуючи різні види планування.

вміти:

з урахуванням особливостей визначеної системи, використовуючи типові методи управління в системах, визначати технологію управління системою, що є раціональною за ознаками досягнення мети діяльності та використовуваними ресурсами;

визначати раціональну структуру і збалансованість ресурсів регіону, установи, підрозділу засобами управління на принципах раціональної організації праці;

визначати ефективність діючих форм і методів державного управління за результатами аналізу програм розвитку територій, галузі, вітчизняного і зарубіжного досвіду їх реалізації в контексті європейської інтеграції,

використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу;

приймати управлінське рішення щодо оптимізації соціальних і економічних процесів у суспільстві на підставі системного аналізу їх показників, застосовуючи методологію державного управління та результати оцінювання соціально-економічного стану розвитку території, держави.

обирати критерії, форми і характер контролю (попередній, поточний, заключний, вибірковий тощо) адекватно об'єкту і цілям контролю, використовуючи методи розробки і прийняття рішень;

готувати внутрішню нормативну документацію (накази, розпорядження тощо) щодо виконання завдань міжнародних, державних, регіональних, галузевих (міжгалузевих) програм і проектів розвитку території чи галузі на засадах конкурсного відбору виконавців (тендер, грант, конкурс) шляхом застосування методів системного аналізу;

приймати управлінське рішення щодо оптимізації соціальних і економічних процесів у суспільстві на підставі системного аналізу їх показників, застосовуючи методологію державного управління та результати оцінювання соціально-економічного стану розвитку держави, території, галузі;

здійснювати засобами державного регулювання поділ організації на підрозділи, визначати їх взаємовідносини, повноваження, механізми передачі повноважень, враховуючи положення нормативно-правових актів про органи державної влади та місцевого самоврядування;

представляти органи влади в різних інституціях громадянського суспільства шляхом поєднання офіційних повноважень і особистого авторитету в межах наданої компетенції;

корегувати цілі діяльності та її структуру з метою підвищення безпеки та ефективності діяльності а також забезпечення законності;

обирати критерії, форми і характер контролю (попередній, поточний, заключний, вибірковий тощо) адекватно об'єкту і цілям контролю, використовуючи методи розробки і прийняття управлінських рішень;

планувати перспективи реформування державного управління в Україні.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність застосовувати знання чинного законодавства з державного управління в практичних ситуаціях;

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної управлінської діяльності;

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями щодо прийняття управлінського рішення;

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним під час прийняття управлінського рішення;

ЗК9. Здатність працювати в команді під час проходження державної служби

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК)

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції при прийнятті управлінського рішення

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ПРН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему при прийнятті управлінського рішення.

ПРН10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

2. Програма та структура навчальної дисципліни повного терміну денної (заочної) форми навчання

Змістовий модуль 1. Сутність державного управління

Тема 1. Поняття, сутність, принципи і функції державного управління

Загальна характеристика управління. Соціальне управління. Поняття та сутність державного управління. Принципи державного управління. Функції державного управління.

Тема 2. Правові акти в системі державного управління

Поняття та ознаки норми права. Види норм права. Соціальні норми. Технічні норми. Спеціалізовані (нетипові) норми права. Структура норми права і норми-припису. Способи (форми) викладення норм права в статтях нормативно-правового акту.

Поняття та види правових актів. Ознаки, елементи нормативно-правового акту. Види нормативно-правових актів. Галузева належність правового акту. Систематизація правових актів управління.

Тема 3. Поняття та зміст методології правового забезпечення державного управління

Державно–управлінські відносини та їх правове регулювання. Методологія правового забезпечення державного управління. Загальна характеристика методів які використовуються в правовому механізмі управління. Роль права в державному управлінні.

Заохочення як метод державного управління. Стимулювання як метод державного управління. Поняття дозвільної системи. Поняття і стадії дозвільного провадження.

Змістовий модуль 2. Поняття управлінських рішень

Тема 4. Режим законності і дисципліни у державному управлінні

Поняття режиму законності і дисципліни у державному управлінні. Способи забезпечення законності і дисципліни у державному управлінні. Поняття контролю та його види.

Звернення громадян, судове оскарження незаконних рішень, дій органів державної влади та їх посадових осіб як спосіб забезпечення законності і дисципліни у державному управлінні.

Тема 5. Прийняття управлінського рішення як функція державного управління

Сутність теорії прийняття управлінських рішень. Ознаки управлінських рішень. Етапи прийняття управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень.

Тема 6. Функції та принципи прийняття управлінських рішень

Функції управлінських рішень. Принципи і вимоги - основи прийняття управлінських рішень. **Вимоги до управлінських рішень і умови їх досягнення.** Вимоги до управлінських рішень.

Змістовий модуль 3. Управлінські рішення в органах державної влади

Тема 7. Управлінські рішення в органах державної влади

Види управлінських рішень в органах державної влади. Структура управлінських рішень органів державної влади. Класифікація управлінських рішень за органами. Організаційно–технічні вимоги до управлінських рішень органів державної влади.

Тема 8. Правотворчі процеси в державному управлінні

Природа і призначення правотворчого процесу в управлінні. Підготовка до правотворчої роботи в управлінні. Підготування законопроекту та внесення його до Верховної Ради України.

Тема 9. Використання інформаційного ресурсу для прийняття управлінського рішення

Види, правові основи класифікації інформації та її правові характеристики. Інформація, як об'єкт правовідносин. Реалізація права на інформацію

модулем 2	38	4	8			26	50	-	-			50
Змістовий модуль 3. Управлінські рішення в органах державної влади												
Тема 7. Управлінські рішення в органах державної влади	12	2	4			6	10					10
Тема 8. Правотворчі процеси в державному управлінні	12	2	4			6	10	-	-			10
Тема 9. Використання інформаційного ресурсу для прийняття управлінського рішення	14	3	6			5	6	-	-			6
Разом за змістовим модулем 3	38	7	14			17	26	-	-			26
Всього за курс	120	15	30			75	120	4	4			112

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття, сутність, принципи і функції державного управління	4
2.	Правові акти в системі державного управління	4
3.	Прийняття управлінського рішення як функція державного управління	4
4.	Функції та принципи прийняття управлінських рішень	4
5.	Управлінські рішення в органах державної влади	4
6.	Правотворчі процеси в державному управлінні	4
7.	Використання інформаційного ресурсу для прийняття управлінського рішення	6

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня знань студентами.

Перелік питань для самоконтролю

1. Загальна характеристика управління.
2. Соціальне управління.
3. Поняття та сутність державного управління.
4. Принципи державного управління.
5. Функції державного управління.

6. Поняття та ознаки норми права. Види норм права. Соціальні норми. Технічні норми.
7. Спеціалізовані (нетипові) норми права. Структура норми права і норми-припису.
8. Способи (форми) викладення норм права в статтях нормативно-правового акту.
9. Поняття та види правових актів.
10. Ознаки, елементи нормативно-правового акту.
11. Види нормативно-правових актів.
12. Галузева належність правового акту.
- 13. Систематизація правових актів управління.**
14. Сутність теорії прийняття управлінських рішень.
15. Ознаки управлінських рішень.
16. Етапи прийняття управлінських рішень.
17. Методи прийняття управлінських рішень.
18. Функції управлінських рішень.
19. Принципи і вимоги - основи прийняття управлінських рішень.
- 20. Вимоги до управлінських рішень і умови їх досягнення.**
21. Вимоги до управлінських рішень.
22. Види управлінських рішень в органах державної влади.
23. Структура управлінських рішень органів державної влади. Класифікація управлінських рішень за органами.
24. Організаційно-технічні вимоги до управлінських рішень органів державної влади.

Екзаменаційний білет № ____

1. _____ це професійна діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують заробітну плату за рахунок державних коштів.

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

2. Яким законодавчим актом регулюється державна служба в Україні?

1	Законом України “Про державну службу”
2	Законом України “Про державну податкову службу в Україні”
3	Кримінальним кодексом України
4	Законом України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів”

3. Для державного управління характерним є те, що ця діяльність:

1.	Полягає в законотворчості
2.	Носить організаційно-владний характер
3.	Є тільки юрисдикційною
4.	Є тільки управлінською

4. Яким поняттям відповідають наведені пояснення

1. Державне управління	A. публічно-правова інституційна система органів державної влади
2. Державний апарат	B. тип політичної системи; C. цілеспрямований організаційний та регулюючий вплив держави на стан і розвиток суспільних процесів; D. політико-правове явище

5. Встановіть відповідність

1. Державна влада	A. Вищий орган у системі виконавчої влади
2. Кабінет Міністрів	B. Одна із найважливіших функцій державної влади та управління
3. Контроль у державному управлінні	B. Політико-правове явище, сутність якого полягає в тому, що виражаючи хоча б формально волю всіх громадян держави

6. _____ це способи і прийоми аналізу та оцінки управлінських ситуацій, використання правових і організаційних форм, впливу на свідомість і поведінку людей у керованих суспільних процесах, відносинах і зв'язках.

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

7. Встановити відповідність

1. Місцеве самоврядування	A. ланка виконавчої влади в областях, районах....
2. Місцеві (територіальні) органи	B. державні органи, які утворюються відповідними ЦОВВ;
3. Місцеві державні адміністрації	B. Право та реальна здатність територіальної громади

8. Дайте визначення поняттю «орган державної влади»

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

9. Функція _____ у державному управлінні полягає в аналізі та співставленні фактичного стану в тій чи іншій галузі з вимогами, які поставлені перед ними, відхиленнями у виконанні поставлених завдань та причин цих відхилень, а також оцінкою діяльності й доцільності саме такого шляху.

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

10. Виконавча влада це ....

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

11. _____ офіційний вольовий акт чи рішення уповноважених суб'єктів права, що встановлює (змінює, або відміняє) правові норми з метою регулювання суспільних відносин.

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

12. Функції нормативно-правового акту:

1	виконує функцію юридичного джерела права
2	виконує функцію форми права
3	має форму письмового акту-документу
4	Вірно все вище перераховане

13. _____ нормативно-правовий акт вищого представницького органу державної влади чи безпосередньо народу, який регулює найбільш важливі питання суспільного життя, встановлює права та обов'язки громадян, має

найвищу юридичну силу і приймається з дотриманням особливої законодавчої процедури.

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь словом)

14. Підзаконні нормативні акти можна поділити на основні самостійні групи:

1.	Загальні, місцеві, відомчі, локальні;
2.	Основні, додаткові, загальні
3.	Закони, нормативно-правові, відомчі
4.	Вірно все викладене вище

15. Назвіть органи виконавчої влади

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним реченням)

16. Кабінет міністрів видає

1	Постанови
2	Закони
3	Укази

17. Органом законодавчої гілки влади є:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

18. Які гілки влади існують в Україні?

1	Законодавча, виконавча, судова
2	Міждержавна, регіональна, міжрегіональна
3	Загальнодержавна, нормотворча, виконавча

19. Головним Законом України є

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

20. Соціальне управління – це...

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

21. Громадське управління – це...

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

22. Державне управління – це ...

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

23. Назвати групи принципів державного управління.

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

24. Встановити відповідність

1. Принцип гласності	<p>А. Встановлює, що органи законодавчої, виконавчої влади та судових гілок влади здійснюють свої повноваження відповідно до закону</p> <p>Б. означає, що особи різних національностей мають рівне становище у державному управлінні всіх громадян України.</p> <p>В. реалізується у такій структурній побудові, де однорідні за характером діяльності об'єкти закріплено за відповідним органом управління</p> <p>Г. дає змогу громадянам бачити механізм формування і реалізації державно-управлінського впливу та перебіг усіх управлінських процесів</p>
2. Принцип законності	
3. Принцип рівноправності осіб	
4. Галузевий принцип	

25. Встановити відповідність загальних функцій управління

1. Інформаційна функція	А. Має велике значення при визначенні можливих наслідків іноземного інвестування
-------------------------	---

2. Прогнозування 3. Координація 4. Контроль	Б. за її допомогою визначається ступінь процесу функціонування процесів В. дає можливість мати уяву про характер і стан об'єкта управління та своєчасно приймати рішення Г. дозволяє узгоджувати дії різних органів, підприємств, установ, організацій при досягненні будь-яких цілей
---	--

26. До загальних функцій управління відносяться:

1	1. Інформаційна, керівна, прогнозування, планування, організація, координація, контроль
2	2. Організація та контроль
3	3. Не має правильної відповіді

27.

Функції державного управління – це...	<i>Продовжити речення</i>
--	---------------------------

28. Назвати етапи прийняття управлінських рішень

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

29.

Управлінське рішення – це...	<i>Продовжити речення</i>
-------------------------------------	---------------------------

30. З яких елементів складається структура управлінських рішень:

1	Мета, відповідальні виконавці, строки, засоби досягнення мети.
2	Мета і засоби досягнення мети
3	Виконавці, строки, досягнення мети.

8. Методи навчання

1. Лекції
2. Семінарські заняття.
3. Самостійна робота
4. Робота в малих групах:

Вирішення практичних завдань з тем дисципліни (подані в НМКД)

5. Ділові ігри:

1. «Збір інформації для прийняття управлінського рішення» (до теми 5. *Прийняття управлінського рішення як функція державного управління*)

2. «Законотворчий процес. Реєстрація нормативного акту» (до теми 7. *Управлінські рішення в органах державної влади*)

6. Міні-лекції (теми)

1. Етапи прийняття управлінського рішення (до теми 2. *Прийняття управлінського рішення як функція державного управління*)

2. Норми права (до теми 3. *Правові акти в системі державного управління*)

9. Форми контролю

Одним із обов'язкових елементів навчального процесу є систематичний поточний контроль засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Контроль за засвоєнням дисципліни проводиться постійно і поділяється на три види: вхідний, поточний, підсумковий.

Вхідний – за тестовими завданнями на знання основних юридичних категорій та понять в галузі правознавства

Поточний – проводиться у формі контрольних робіт, що складаються з теоретичних та практичних занять в розрізі тем окремих змістових модулів, а також опитування на практичних заняттях, тестування

Підсумковий – здійснюється за кредитно-модульною системою оцінювання знань і умінь студентів.

Матеріали, що стосуються методів контролю знань студентів, представлено у Навчально-методичному комплексі дисципліни.

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

Артеменко О.В. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Правове забезпечення управлінського рішення» для студентів спеціальності 8.18010010 «Якість стандартизація та сертифікація» / О.В. Артеменко / Київ: – 2013. – 66с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. — К., 1997.
2. Правове забезпечення управлінського рішення: навч. посіб. / Артеменко О.В., Гбур Л.В., Стасюк Н.А. — Київ: Прінтеко, 2020. — 125 с.
3. Адміністративне право України. Підручник. / За ред. проф. Ю. П. Битяка. — Харків, 2000.
4. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. — К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. — Т. 1. — 564 с
5. Міжнародне інформаційне право : Навчальний посібник за заг. ред. Шишка О.Р., Мавліханова Р.В., Чеботарьова Ю.А., Батарська О.Ф. Мавліханова З.А., Артеменко О.В. та ін. — Макіївський економ.-гуманіт. ін-т. — Донецьк : Дмитренко Л.Р. [Видавник], 2011. — 320 с. (гриф МОН).
6. Використання інформаційного ресурсу для прийняття управлінського рішення: Монографія / В.Я. Мацюк, В.М. Бесчастний, В.О. Шамрай, О.В. Артеменко; За заг. ред. проф. В.О. Шамрая. — Донецьк: Донецький юридичний інститут ЛДУВС, 2006. — 208 с.
7. Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко. — К. : ВПЦ АМУ, 2012. — 344 с.

Допоміжна

1. Державний контроль у сфері виконавчої влади: Наукова доповідь / За заг. ред. проф. В. Б. Авер'янова. — К., 2000.
2. Організаційно-правові засади державного управління в Україні: Навч.-метод. вид. з курсу «Організаційно-правові засади державного управління» / За заг. ред. Н.Р. Нижник; Кол. авт.: Н.Г. Плахотнюк, В.І. Мельниченко, С.М. Коник, В.М. Козярик; Нац. Акад. держ. упр. при Президентові України. — К., 2004. — 80 с.
3. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. — К. : НАДУ, 2011. — Т. 2 : Методологія державного управління. — 2011. — 692 с. 10. Закон України "Про державну службу" від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII // Голос України. — 2015. — 31 груд.

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України - <http://zakon.rada.gov.ua>
2. <https://nads.gov.ua/>